

Telefon štev. 3040.

VOJNI INVALID

GLASILO UDR. VOJNIH INVALIDOV KRALJEVINE JUGOSLAVIJE
OBLASTNEGA ODBORA V LJUBLJANI

Listizhajavsakega1.
v mesecu. Posamez-
na številka 1 Din. —
Naročnina mesečno
1 Din. Rokopisi se ne
vračajo Nefrankira-
na pisma se ne spre-
jemajo. — Uredni-
štvo in upravnništvo
v Ljubljani. — Št.
Peterska vojašnica.
Telefon štev. 3040

Redni letni občni zbor

Oblastnega odbora udruženja vojnih invalidov za dravsko banovino se vrši

v nedeljo 19. aprila 1931 v Ljubljani
v dvorani palače Delavske zbornice na
Miklošičevi cesti 22 ob 9. uri dopoldne.

DNEVNI RED:

1. Otvoritev in konstituiranje.
2. Poročilo uprave.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Glasovanje o absolutoriju.
5. Volitev Oblastnega odbora.
6. Volitev delegatov za Središnji odbor in kongres.
7. Referati odsekov in sklepi.
8. Slučajnosti.

Krajevni odbori naj pošljejo svoje
pismene predloge, poleg tega po čl. 26
pravil obveste, ako bodo njihovi dele-
gati prisostvovali.

Upravičeni glasovati in debatirati
so samo izvoljeni delegati ali njih iz-
voljeni namestniki. Imeti morajo poob-
lastila svojih odborov vpisana in opreml-
jena s številkami in žigi.

Na predvečer

občnega zbora se vrši delegatska an-
keta v isti dvorani Delavske zbornice.
Pričetek točno ob pol 20 (1/2 8.) uri.
Pravico prisostvovati pri anketi imajo
poleg Oblastnega odbora samo delegati
Krajevni organizacij, pri obnem zboru
pa tudi drugo članstvo brez pravice
debatiranja in glasovanja.

Ako bo dovoljena vozna olajšava,
bodo Krajevni odbori obveščeni po mož-
nosti pa tudi članstvo potom dnevnega
časopisja.

Delegatom plačajo vožnjo in preno-
čišče Krajevene organizacije, dnevnice
pa Oblastni odbor.

Velika noč.

Solnce sije. Mladostno je in božajoče.
Pomladansko. Velikonočno.

Narava brsti v vseh oblikah in odten-
kih. Radost je vidna povsod, mladost se
pojavi povsod.

Tudi na nas vojne žrtve sije pomla-
dansko solnce, tudi mi dihamo pomla-
danski zrak.

Tudi mi... Ali sreča naša ječe. Mnogo
nas je, ki so nam vzeta priznanja, da
smo invalidi. Dokazati nismo mogli s
papirjem in žigi. Žig, naša bolezen
vsled vojne, naša pohabljenost vsled
vojne, ne drži. In zato nimamo prizna-
nja, da smo invalidi. Oh, če bi nam tudi
v resnici razne komisije in pregledi in
nadpregledi odvzeli invalidnost, da bi
bili zopet, kakor nekoč, ko še ni raz-
sajalo jeklo in svinec, čvrsti mošje,
mošje, zdravi in krepki, srečne žene in
matere in radostni otroci. Da, potem
bi mi blagorovali take komisije in od-
redbe.

Velika noč je tu. Veselo pišejo drug
drugemu razglednice, častitke, pisma.
Lepi članki so v časopisih. Mi pa ne
moremo pisati radostnih člankov, ča-
stitek, razglednic. Pero je v naših ro-
kah, silimo se napisati nekaj lepega, a
roka suče pero v drugo smer, v smer,
kakor narekuje duša, srce, občutek,
ponižanje... Zato je tudi to pismo, ki
ga pišemo v »Vojni Invalid« danes vsem
našim sotrpinom in sotrpinkam neve-
selo.

Neveselo je, ali obupno ni. Nečemo
obupati. Korakati hočemo še vedno,
kakor do sedaj z dvignjeno glavo in
zahtevati izboljšanje našega položaja.
Zahtevati hočemo in stati trdno, da se
izvršijo naše zahteve. Popraviti, iz-
boljšati se mora invalidski zakon, zbolj-
šati tako, da bomo vojne žrtve res ču-
tili, da se nas ceni in spoštuje. Če ra-
zumejo to narediti v drugih državah,
mora se vedeti narediti tudi pri nas.
Svoje »Udruženje« hočemo okrepiti še
bolj, da bo še močnejše in odločnejše.

In če letos Velika noč zopet, kakor
vsako leto, poraja svet in življenje, ga
obnavlja in radosti, kako bo tudi naše
delovanje in naša organizacija zboljše-
vala naš položaj in nas vedno bolj
zblíževala z Veliko nočjo.

Zvonovi velikega tedna so utihnili.
Nenavadno, nekako težko je v ozračju,
v sijaju solnčnem. Ali naenkrat so za-
doneli, zvonko, glasno in klicali »Ale-
luja!«

Tudi mi imamo veliki teden. Naše
življenje je nenavadno, je težko. Z na-
šimi močmi, organizirani v »Udruže-

nju« bomo zganili velikonočni zvon, da
bo zazvonil in zapel tudi nam »Aleluja«.

Zavedajoč se, da se to mora zgo-
diti, Vas vse vojne žrtve pozdravljamo
in Vam kličemo velikonočni pozdrav
čez hribe in doline v daljine daljave in
v vsako vas:

»Aleluja!«

»Vojni invalid«.

K občnemu zboru.

Obletnica — občni zbor. Naš oblast-
ni odbor »Udruženja vojnih invalidov«
sklepa račune, da jih predloži občne-
mu zboru — delegatom Krajevni odborov
»Udruženja« v Sloveniji.

Ta obletnica je obenem točen pre-
gled delovanja celega »Udruženja«, po-
sebnost pa delovanja Krajevni odborov.
Oblastni odbor pri taki obletnici občne-
mu zboru pokaže, kako je bil podpiran
od Krajevni odborov, da je lahko vršil
sklepe zadnjega (lanskega) občnega
zbora. Pokaže, kakšne ovire so se mu
stavile na pot in kje so bile te ovire in
v kolikor so Krajevni odbori izvrševali
sklepe Oblastnega odbora in občnega
zbora. Obenem bodo Krajevni odbori
zopet po svojih delegatih pokazali, v
kolikor je Oblastni odbor opustil to ali
ono stvar, zamudil ta ali oni korak.

Obletnica — občni zbor, je obenem
pregled, kako sploh članstvo »Udruže-
nja« pojmuje cilj organizacije in v kol-
iko se zaveda, kaj pomeni organizacija
in biti organiziran v »Udruženju vojnih
invalidov«. Pokaže se pri taki obletnici
— občnem zboru, v koliko so koga vo-
dili v organizaciji sebični interesi, inte-
resi samo sebi kaj pridobiti, in v koliko
za solidarno izboljšanje invalidskega
položaja.

Kdor smatra organizacijo samo kot
nekako skupnost, katera mora samo
njemu ali v prvi vrsti njemu nekaj nu-
diti, tak bo znal kritizirati vso okolico
v tem duhu. Občni zbor bo pri tem ta-
ko videl to in imel svoje mnenje v ka-
kem pojmovanju tega ali onega člana.
Kdor pa smatra organizacijo kot ce-
loto: eden za vse, vsi za enega, in v
tem smislu tudi deluje, bo znal napa-
ke, nedostatke, pogoške kritizirati zo-
pet v takem smislu. In občni zbor bo
zopet videl člana, ter vedel, da je mož-
no na svojem mestu, idealist, ki mu je res
velika skrb za procvit in uspeh organi-
zacije in s tem za koristi vseh inva-
lidov.

Tako je vsakoletni občni zbor neke
vrste film, ki se razvija in kaže, kak-
šne vrednosti je organizacija. In iz tega

filma vojni invalidi — člani »Udruže-
nja« spoznajo svojo moč in silo. Spo-
znajo, koliko duševne moči nosi v sebi
»Udruženje« in s tem tudi lahko začr-
tajo delovanje za prihodnje leto.

Organizacija, kar ve vsak organizi-
ran vojni invalid, vojna vdova in siro-
ta, je zbor ljudi, ki so se zavezali, da
bodo delali skupno kakor eden za iz-
boljšanje svojih razmer, za ublažitev
socialnega položaja svojega težko pri-
zadetega življenja. In kakšni so ti
ljudje, ta zbor organiziranih trpinov,
kakšna je tudi organizacija. In kakšna
je volja in zavednost teh organiziranih
trpinov, kakšni so tudi uspehi »Udru-
ženja«.

Pred dnevom občnega zbora, ki bo
19. aprila 1931, delam tako bilanco in
razmišljam o pomenu in moči našega
»Udruženja«. In ponosen sem na naše
»Udruženje«. Na občnem zboru bodo
delegati Krajevni odborov videli, da
je Oblastni odbor deloval z vso razpo-
ložljivo mu močjo. — Da je deloval in
trkal na vsaka vrata, za katerimi se je
skrivala kakšna odločitev, kakšna od-
redba, kakšna pomoč.

Bilo je to naporno delo, ki je zahte-
valo mnogo potrpežljivosti, mnogo ča-
sa. In oblastni odbor, njegovi funkcion-
arji, so žrtvovali svoj prosti čas, da so
mogli izvršiti, kar je bilo potrebno.

Pišem to zato, da kratko naslikam

Poročilo.

o delovanju Oblastnega odbora udruže-
nja vojnih invalidov za dravsko bano-
vino v Ljubljani,
v poslovnem letu 1930/31.

Naše Udruženje je potrebno in bo
obstojealo, dokler bodo živele vojne
žrtve. Kajti invalidsko vprašanje se
vedno rešuje in bo ostalo vedno nere-
šeno. Nobena zaščita ne more odpra-
viti zla, ki ga trpe posamezne vojne
žrtve. Toliko je različnih potreb in gor-
ja, da ne bo mogoče najti nikdar nači-
nov, da bi vse popravili. Poleg običaj-
nih, se pokaže toliko izrednih slučajev,
da jim v naših zapisanih pravicah ni
najti leka.

Glavni vodnik in tolažnik k vsemu
temu je Udruženje vojnih invalidov.
Vse nezadovoljnosti in potrebe se kon-
centrirajo pri udruženju, ki je glavna
inštanca vsega invalidskega prava.
Razumljivo, da njegovo delovanje ni
lahko in da ima Udruženje dostikrat
težko stališče, ako hoče vse velike po-
trebe ublažiti. Čim bolj se oddaljujemo
od vojnih časov, tem slabše je. Ljudska
javnost se ne smatra dolžno pomagati,
sploh pa se nova generacija ne intere-
sira za posledice vojne. Določbe naše-
ga prava pa se vedno slabšajo, kakor,
da hočejo vprašanje čimprej likvidirati.

Največje in najhujše naloge, ki jih
stavlja naše mizerno vprašanje Udu-
ženju, morajo nositi posamezni odbori.
Težko je podati poročilo, ki bi zado-
voljilo v vseh ozirih naš namen, vendar
pa lahko beležimo veliko storjenega iz
svojih lastnih sredstev, kakor tudi s
posredovanji. Naša organizacija beleži
nazaj 11 let plodovitega dela, s katerim
je vodila razburkano maso, pa tudi zad-
nje poslovno leto je bilo polno opravila,
ki ga v naslednjem podajamo:

Organizacija.

Znano je, da se nahaja Udruženje
kot organizacija v nenormalnih razme-
rah, ker še ni končano postopanje gle-
de očitkov napram bivšemu Središnjemu
odboru, ki bi moral biti glava organi-
zacije v našem centru in v tako sla-
bem položaju našega vprašanja voditelj
naše socialne borbe. Središnji odbor iz-
podbija očitke s protidokazi, da ni za-
krivil nobenih malverzacij s premože-

sliko, kako se vrši delo. Pišem to zato,
da pokažem vsem, kakšno je delo člo-
veka, ljudi, ki jim je občni zbor dal
funkcijo zastopanja »Udruženja« in ka-
ko je potrebno, da mora funkcionarjem
držati hrbtenico vsak član »Udruženja«
in delati z njim po svoji moči in svoji
sposobnosti. Pišem to zato, da pred ob-
čnim zborom pokažem, da član, ki sa-
mo išče nekaj od »Udruženja«, da Kra-
jevni odbor, ki samo nekaj zahteva od
Oblastnega odbora, ni zaveden član,
član, ki bi kaj pomenil, nego samo člo-
vek, ki si predstavlja, da mu »Udruže-
nje« mora vse narediti.

Omenjam to zato, ker vidim, da je
mnogo invalidov, ki nečejo biti člani
»Udruženja«, da pa je tudi mnogo čla-
nov »Udruženja«, ki nečejo, ali pozabijo
vršiti vsaj eno svojo dolžnost, to je toč-
no in redno plačati članarino 1 Din na
mesec in 2 Din za list »Vojni Invalid«,
orožje organizacije. Kdor nič ne da, ne
more tudi ničesar dobiti, še manj pa
zahtevati.

19. aprila 1931 se bomo sestali iz
cele Slovenije. Stisnili si bomo roke in
prepričan sem, da bomo skupno, pri
pregledu našega dela strnili naše moči
še bolj, da bomo izravnali morebitne
napake in da bomo zastavili korak v
bodoče organizacijsko delo trdneje in
odločnejše.

Na svidenje!

Delegat.

njem in zadeva je baje pred sodiščem.
Zaenkrat je javnosti znano le, kar trdi
poročilo komisarja in izpodbija drugo
poročilo Središnjega odbora.

Pokrajinske organizacije morajo
vsled tega poslovati samostojno, pod
kontrolno državnega komisarja in mi-
nistristva socialne politike in narod-
nega zdravja, ki jih nadzoruje v smislu
tozadnega zakona.

Na ta način nimamo običajnih kon-
gresov in plenarov, ki bi v tako muč-
nem položaju lahko povzdignili naše
skupne glasove v zaščito pravic. Ko-
misar je med letom razrešil delegate
Oblastnih odborov v plenum kot ne-
potrebne.

Predvideno je, da se naše Udruženje
reorganizira. Ta naloga je poverjena
komisarju, ki nam je svoje smernice
pred kratkim deloma obrazložil. Glavni
princip je zmanjšati upravo organizaci-
cije in napraviti močnejšo kontrolo.
Tako naj bi bil tudi po reorganizaciji
nek posredovalec med oblastmi in bo-
dočim Središnjim odborom v obliki ko-
misarja. Pokrajinski odbori naj se redu-
cirajo na minimum, vsaj na banovine,
ako bodo povsod zmogni dela, drugače
pa združijo po več banovin v najvažnej-
ša mesta. Krajevene organizacije pa naj
obstojeajo po želji članstva, vendar pa
lahko vodijo mesto njih vse posle se-
danji Oblastni odbori.

Sedanji Oblastni odbori po nekate-
rih pokrajinah sploh ne delujejo, ali pa
vrše samo zgolj najvažnejšo korespon-
denco, zato občutimo, da Udruženje ni-
ma prave skupnosti in agilnosti.

Naš Oblastni odbor vživav Udru-
ženju še vedno največje priznanje kot
agilen in napreden. K reorganizaciji je
naš Oblastni odbor predložil komisarju
svoj načrt pravil in dobil izjavo, da se
naši stvarni predlogi kot resni proučuje-
jo. Po izjavi komisarja je predvideno, da
bo nameravana reorganizacija izvršena
do avgusta letos, na kar bodo poklicani
pokrajinski delegati na zborovanje v
Beograd.

Naša organizacija v dravski banovini
pa je začela pešati. Vzrok temu je apa-
tičnost članstva vsled velikih redukcij,
ki prihajajo dan na dan od sodišča. Ve-
liko pa so krivi tega sami Krajevni od-
bori, ki se ne zavedajo dolžnosti dela.
Ako ga odbor ne pozove, se član ne
briga za svoje dolžnosti. To vidimo pri

nekaterih agilnih odborih, ki kljub vsem zaprekam drže organizacije polnoštevilne, v najlepšem redu. Ne zadostuje tudi, da se pobere samo članarina, ampak je treba članstvu nuditi z delom in intervencijami zaščito, da se ga pritegne k organizaciji.

Konstatirati moramo dejstvo, da nekateri odbori sploh spe, da ne korespondirajo, ne zbirajo članarine, niti dobljenih podpor ne razdelijo. To zelo otežkoča skupno organizatorično delo, zato naj občni zbor popravi.

Oblastni odbor

je tudi preteklo leto složno deloval v vseh zadevah. Izvršil je nekaj važnih intervencij in avdienc, pripravljaj predloge in spomenice, ki jih je bilo treba oddati na različna kompetentna mesta, zlasti po direktivah svojega lanskega občnega zbora. — Med najvažnejšimi osebnimi intervencijami je treba omeniti ono pri predsedniku vlade, g. generalu Petru Živkoviću, o priliki poseta v Ljubljani ter v zadnjem času pri ministru socialne politike in narodnega zdravja v Beogradu, g. Nikoli Preki. Pa tudi pri tukajšnjemu g. banu je bilo treba nekaj intervencij potom deputacij, manjše pa so poskrbeli odborniki ali tajnik. O uspehih je Oblastni odbor navadno obveščal v našem glasilu.

V svojem poslovanju je imel Oblastni odbor 17 rednih in 1 izredno sejo, ena pa se bo še vršila do občnega zbora.

Na sejah je reševal vse važnejše zadeve članov iz cele banovine ter skrbel za pridobitev in ravnotežje finančnega stanja ter odobral pomoč članstvu. Pri vseh neprilikah v našem vprašanju je takoj razmišljal o predlogih ter intervencijah, ki jih je potem izvršil.

Seje so bile vedno sklepne polnoštevno ali vsaj z večino, navzoči so bili tudi vedno člani nadzornega odbora, ki so stalno kontrolirali delo. Posamezni odborniki so hodili kot delegati na Krajevne občne zборе. Med letom je vsled prezaposlenosti izstopil iz odbora član Franc Kobler.

Tajništvo

je bilo zaposleno z vsemi tekočimi zadevami. Vodilo je: vložne knjige, registraturo, vse koncepte in uredništvo ter upravnishvo lista.

Blagajniške posle, kino-zadeve ter obračune in proračune je vodil blagajnik, tudi statistiko je vodil blagajnik, razun izdelovanja novih članskih knjižic, kar je poverjeno enemu članu.

Vložni zapisnik beleži od lanskega občnega zbora do sklepa tega poročila 2431 števil, vodil pa se je po koledarskem letu.

Upravnishvo lista ima svoj vložni zapisnik.

V administraciji je bilo zlasti mnogo kompliciranih pritožb proti sodnim rešenjem, ter prošnji za ponovno sojenje. Ker članstvo in niti podeželski odbori ne morejo pravilno in zakonito utemeljevati pritožb, so se iste morale koncentrirati in sestavljati v tajnistvu Oblastnega odbora, kar naj bo tudi v bodoče. Mnogo opravila so zahtevale tudi spomenice in večje vloge. Poleg administracije pa je bilo dosti osebnih intervencij pri invalidskem sodišču, finančni direkciji, banski upravi, sodišču itd.

Posamezne zadeve.

Kar nam predvideva invalidski zakon kot »Vrste državne zaščite in pomoči«, v vsem je bilo treba posredovati.

Za invalidske domove se je Oblastni odbor že lani prizadeval, da bi jih ohranil, toda ni uspel in zadnja intervencija mu dokazuje, da ne bo uspel, ker je učenje invalidov popolnoma ukinjeno, za sirote pa ni dolžnost in itak obstojajo tudi drugi zavodi, hiralci pa so v Moslavini.

Za invalidnino ni bilo letos toliko posredovanj, ker ni rešenj, po starem pa se skoro redno izplačujejo, izvzemši nekaterih zaostankov, za katere smo zvedeli, da bo baš odobren zopet posebni kredit.

Pač pa je vsestransko dnevno molodovanje za rešitve invalidskih sodišč, kar se vrši tako počasi. Invalidsko sodišče noče delati izjem ker smatra vse predmete za nužne, razun, če kdo s pismono vlogo dokaže izredno potrebo, kar smo že v nekaj slučajih dosegli. Drugače pa nobena ustmena intervencija nima pomena, ker gredo akti strogo po teko-

čih številkah pred komisijo, v poizvedovanjih, ki trajajo včasih zelo dolgo, pa jih je tudi mnogo.

V pospešitev vsega tega Oblastni odbor stalno deluje.

Za ortopediranje ni bilo toliko nedostatkov, ker smo potom naših intervencij dosegli, da je letos delavnica delala neomejeno in ne kakor lani 4 dni v tednu. To se je posrečilo s podporo od banovine.

V bodoče pa izgleda zopet slabše, ker je bilo baš v zadnjih tednih zmanjšano delavstvo in mezde. Zmanjšana je čevljarna, ki misli izdelovati le še ortopedske čevlje, protezne pa zunaj nabavljati.

Ker gre za interese, da imamo boljši material, pa tudi za socialno stališče odpuščenih invalidov, zato proti tem ukinitvam interveniramo.

Zdravljenje je bilo po sedanjem invalidskem zakonu itak prikrajšano, v obče pa ni bilo dosti za posredovati razun v par slučajih proti plačilu stroškov. Največje prizadevanje skozi zadnja leta pa je bilo za doseg zdravljenja tuberkuloznih invalidov na Golniku. V zadnjem času smo vendar dosegli pri gosp. ministru socialne politike, da je nekaj invalidov zopet vpoklicanih.

Za službe smo mnoge priporočali in zanje intervenirali ali žal so invalidom skoro povsod zaprte. V tem oziru bi moralo ministrstvo socialne politike in narodnega zdravja predpisati po invalidskem zakonu predvideni pravilnik in vzeti to važno vprašanje bolj strogo v obzir.

Enkratne podpore ozir. pomoč. Prošenj je bilo precej, katere smo priporočili banski upravi oziroma ministrstvu socialne politike in narodnega zdravja. Opazili pa smo, da mnogo ni bilo uslišanih. Podpore so bile razdeljene le za božične praznike potom našega Udruženja, ki pa tudi ne morejo biti velike z ozirom na majhno vsoto, ki smo jo dobili. Poleg tega pa moramo grajati, da nekateri radi brezbriznosti svojih odborov niso dobili podpor. Nekaj invalidov je dobilo pluge, vendar pa nekatere cele vasi niso bile vpoštevane, najbrž, ker je plugov zmanjkalo. Za kako drugo orodje so ostale vse prošnje neuslišane, ker orodja ni v zalogi, nabavljajo pa ga tudi ne.

Brezplačno in polovično vožnjo so invalidi imeli, ker se nam je posrečilo urediti zadevo glede podaljšanja legitimacij, radi česar je bilo na lanskem občnem zboru toliko pritožb. Posredovali smo glede onih, ki niso siromašni, da so predložili odluke, iz katerih se razvidi vzrok neprejemanja in so jim lani pridržane legitimacije potem potrdili.

Veliko pa je še takih invalidov, ki se vsled brezbriznosti sploh ne poslužijo te pravice.

Razne potrebe. Poleg tega je Oblastni odbor štital vojne žrtve tudi za druge osebne invalidske zadeve, kakor obrtne koncesije, trafike, privatne službe, štipendije, študiranje, celo med pravnimi, mezdniimi in službenimi spori. Mnogokrat so dobili posamezni vsaj nasvete, ali pa se je celo osebno posredovalo na različnih mestih.

Organizacijska pomoč.

Oblastni odbor je iz svojih organizacijskih sredstev pomagal članom z razdelitvijo podpor, ki jih je predvidel lanski proračun. Držal pa se je čisto pravnega načela, da daje lastno podporo samo članom, zato ni med one organizacije, ki niso naročile nobenih članskih markic, ničesar razdelil. Če niso vzeli markic, niso plačali članarine in niso člani. Poleg tega je bilo nekaj izrednih slučajev, da je bila naklonjena podpora tudi znatnejša za nužne potrebe posameznim. To se je izvršilo iz pribitkov pri proračunu. Za vse to pa je moral Oblastni odbor štiti naše koncesije, proti katerim je naletel baš med preteklim letom zopet na neopravičeni odpor.

Mnogo izdatnih cenjenih posojil pa je izdala naša invalidska zadruga Vzajemna pomoč, ki se more smatrati tudi za bistveni del invalidskih ustanov tako, da so mogli naši člani in članice podvzeti za preživljanje jim potrebne obrate. To zadrugo na vsak način Oblastni odbor tudi podpira.

Za zboljšanje invalidskega vprašanja se naš Oblastni odbor stalno prizadeva in se poslužuje vseh prilik in možnosti, doseči uslišanje.

Ko je zaznal za lansko avdienco komisarija pri Njegovem Veličanstvu in dejstvo, da se bo invalidski zakon spremenil, je takoj zopet pripravljaj svoje predloge. K temu je bil pozneje tudi pozvan od komisarija Središnjega odbora. Smatral je za najumestnejše, da pokliče in pritegne k temu važnemu delu delegate Krajevnih organizacij, ki prinašajo želje članstva. Sestali smo se 5. oktobra lani in osvojili skupni načrt, katerega smo potem predlagali. Toda že poprej je izšel neznamen popravek, ki tangira samo nekatere težje vojne žrtve. Dotični je bil sprejet brez sodelovanja Udruženja. Imamo pa pripravljen načrt za vsak nadaljni ugodni trenutek.

V stiku z g. komisarjem smo zaznali, da je še v tem letu upati na kak nadaljni popravek. G. komisar deluje stalno na to in zbira material, da dokaže ž njim naše neodvrgljive potrebe in rezultat današnjega gmotnega stanja. Gotovo, da upošteva pri tem naš material in sodelovanje.

Z različnimi vlogami in dokazi smo

večkrat pošiljali zahteve, da se ta ali ona zadeva iz današnjega reševanja pospeši, uresniči ali ukine, ker imamo na vseh straneh polno nedostatkov. Nekaj takih nedostatkov smo zbrali v spomenico, katere uresničenje forsiramo.

List »Vojni Invalid«.

Predlanska ureditev naročevanja in plačevanja je naročnino zelo dvignila, toda pri nakazovanju je bilo dosti primanjkljajev. Letos smo z večnim tiranjem vendar dobili nekaj za nazaj plačano tako, da znaša vendar dolg iz leta 1929 še 9700 Din, iz leta 1930 pa še 13039 Din. Višek naročnikov je bil lani in sicer 5355, potem pa je začel stalno padati tako, da jih je sedaj le 4957.

Ker Oblastni odbor ne sme prekoračiti svojih izdatkov, je moral med letom izdajo omejiti le na eno številko v mesecu, oktobrsko številko pa zopet ustaviti, vendar pa jo je potem po dobljenih nakazilih nadoknadil z božično dvojno številko. Upravnishvo lista vodi svoj vložni zapisnik, ki beleži 386 dopisov.

Konferenca z g. komisarjem Središnjega odbora.

Glasom dogovora z našo delegacijo, ki se je zadnjič mudila v Beogradu, se je komisar g. Radosavljevič na potu iz Beograda v Pariz oglašil pri nas v Ljubljani. Potrebno je bilo, da se je približe seznanil z odborniki in našim delovanjem, zaprosili pa smo ga tudi za podpiranje naših zadnjih spomenic in nekaterih intervencij, ki jih je treba storiti. V soboto dne 21. marca t. l. je dospel g. Radosavljevič v Ljubljano in povabili smo ga k izredni odborovi seji.

Predsednik tov. Štefe ga je v imenu celokupne oblastne organizacije najpriščneje pozdravil in poudarjal, da hoče naša organizacija vedno na dobri in trdni organizacijski osnovi podpirati naša stremjenja in v narodnem interesu ter državnem edinstvu zavzemati pravilno stališče.

G. Radosavljevič se je zahvalil in izrazil enake pozdrave, potem pa poudaril, da v naši državi med invalidskimi organizacijami ni tako razvite in točne in je naša v tem oziru izjema.

Kot predsednik svetovne organizacije Fidaca, ima zadosti vpogleda, pa tudi kako je ponekod urejeno invalidsko vprašanje v skladu z organizacijami ter so vse vrste invalidov po svoje preskrbljene gospodarsko in socialno.

Pri nas se je tudi mnogo poskušalo in urejevalo tako misli na samostojni organizacijski podlagi z invalidskimi zadrugami kot n. pr. v Zemunu a ni nič uspelo.

Tega so pa krivi sami invalidski predstavniki, ker niso znali pravilno obrniti in izkoristiti državne pomoči v te namene. Organizacije so tlačili celo med stranke.

Dasiravno je g. Radosavljevič že predstavnik ali sodelavec različnih organizacij, je po Najvišji naredbi sprejel težko odgovornost tudi napram invalidom. Zato mu je dolžnost, da nepravilnosti kritizira, kakor je že storil ter da reorganizira naše invalidsko udruženje in skuša popraviti invalidski zakon. Ravno sedaj zbira zopet važne in točne podatke, posebno v finančnem pogledu, ker je mnjenja, da bi se invalidom moralo več nuditi. Upa, da se mu bo posrečilo v doglednem času prepričati merodajne činitelje in stopiti pred Najvišje mesto, da bo dosegel znatnejši popravek invalidskega stanja.

V organizaciji pa namerava sprejeti načelo, da se uprava udruženja čimboli zmanjša, da se eventualno odpravijo oblastni odbori in podrede Središnjemu direktno Krajevni, ali pa da se edinice samo zmanjšajo, gotovo pa bo ta reorganizacija izvedena približno do avgusta t. l., na kar bodo povabljeni zastopniki v Beograd v svrhu osnovanja novih pravil, gledalo se bo na to, da se izpolnijo želje članov.

G. Radosavljevič je pripomnil, kar se tiče njegove funkcije v našem udruženju: »Nisem invalid, zato ne silim v to, da bom vaš predstavnik, prišel pa sem, ker sem bil oblastveno postavljen. Iskreno izjavljam, prišel sem da vam pomagam, ne pa da vam kaj vzamem. Kadar pridemo do popravila inv. zakona, bom prosil za vaše sodelovanje.«

Na te besede se mu tov. Štefe zahvalil, ker nam je podal svoj program. Prepričan naj bo, da smo invalidi dravske banovine za vsako dobro in napredno akcijo. Ni nam vseeno, ako gre bratom Srbom in Hrvatom slabše, mi želimo enakost in vsem dobro.

Pri invalidskem zakonu bomo kaj dosegli, ako bomo delali složno. Za vsako dobro akcijo bo dobil našo oporo, za slabo pa odpor.

Končno je odbor debatiral z g. Radosavljevičem o potrebah, da pospešimo rešenja, obdržimo naše zdravstvene in oskrbne zavode, napravimo iz lastnih sredstev tudi nove in o vseh točkah kakor smo jih že izrazili v naših spomenicah, predlogih in resolucijah.

G. komisar je obljubil, da se na povratku iz Pariza zopet ustavi pri nas, da se nadalje informira o naših željah ter skupno izvedemo nekaj nadaljnjih intervencij.

Naše gibanje.

Občni zbor Krajevnega odbora v Konjicah se je vršil 8. marca t. l. Določen je bil delegat a ga ni bilo, ker je moral oditi v Beograd, vendar pa se je občni zbor v redu izvršil. Otvoril ga je tov. Višner s pozdravom nato pa podal besedo tajniku. Isti je poročal, da je bilo 6 rednih, 4 izredne seje, došlih dopisov 25, odposlanih 174 in 83 prošenj in pritožb. Blagajniško stanje izkazuje primanjkljaj, čeprav so člani plačali 966 Din članarine in za list 937 Din, vendar pa je ostalo za list še od prej dolga 754 Din, za kar se člani opozarjajo, da svoje event. zaostanke poravnajo.

Plačati je bilo treba tudi drugega dolga 567 Din in za markice 100 Din.

Za nadzorni odbor je poročal tov. Košir, da je našel knjige in poslovanje v redu in predlagal absolutorij s pohvalo. Stari odbor je dobil absolutorij s pohvalo, branil pa se je nadalje prevzeti mesta, ker ni bilo delegata na občni zbor.

Tudi članstvo je kritiziralo, zakaj niso blizu Pohorja toliko vredni kot drugod, da ne dobe delegata, ki bi jim kaj pojasnil? Zato naj se vrši poleti še eno zborovanje in se zahteva delegat na stroške Oblastnega odbora.

Nato so se posamezni pritoževali, kako morejo zgubiti ortopedske pripomočke, ako plačajo preko 120 Din neposrednega davka?

Ako se je kdo malenkostno pregrešil pred vojno, ga je sodišče reduciralo za vse.

Enako tudi vdova in sirota, katere mož ali oče je bil prej kaznovan? Ženska, ki je imela s padlim vojakom poprej nezakonskega otroka ne dobi ničesar. Slične pritožbe so se kopičile, pa se nič ne ukrene, čemu potem plačujejo članarino? Na take očitke so odborniki pojasnjevali in odgovarjali. Nov odbor se ni volil.

Tako je trajal občni zbor do 15. ure. Pripomba Oblastnega odbora: Kakor rečeno, delegat ni mogel priti, ker je moral nenadoma v Beograd, vendar pa so naše nužne intervencije najvažnejše. Isti dan je bilo več občnih zbo-

rov in ponekod so res bili delegati, ne moremo pa vsem ustreči, ako pride kaj vmes, ker nas ni toliko. Želja po ponovnem zborovanju z delegatom se bo izpolnila, kadar bo krajevna organizacija določila.

Na razne pritožbe članstva v njihovih zadevah moramo pojasniti, da niso dobro informirani. Invalid ako plača nad 120 Din davka, dobiva ortopediranje, ravnotako vožnjo in vse pravice, samo invalidnine ne.

Če se je kdo pred vojsko pregrešil, nima to nobenega vpliva ali vpoštevanja za izgubo pravic. Le če se je že kot invalid pregrešil radi koristoljublja.

Tudi ima nezakonska mati pravico dobiti podporo za otroka.

Zberite vse take stvari in jih pošljite nam, da svetujemo, napravimo in posredujemo. Ni pa res, da bi se nič ne brigali in ne storili, le opažamo, da je poprej zelo agilen vaš odbor in še sedaj, kakor vidimo, vendar nekoliko popustil korespondenco z Oblastnim odborom.

Iz občnega zbora v Kranju. V gostilni pri Jahaču dne 15. febr. t. l. je tov. Resman pozdravil zborovalce in otvoril občni zbor. Prišel je takoj s poročilom. Novi zakon je mnogo vzel in reducirjal, zato je masa pritiskala na organizacijo in odbor je imel težko stališče. V materijelno pomoč gre zahvala trgovcem in drugim, ki so razumevali težki položaj poklonili razne zneske za božičnico. Organizacijo čakajo težke naloge, sodelovanje z drugimi odbori, zlasti z oblastnim za zboljšanje mižernega stanja. — Kraj. odbor šteje preko 100 članov in članic. Imel je 5 sej, sklepalo se je o razdelitvi podpor, nabiranih akcijah, intervencijah itd. Tekoče posle je reševal tajnik s predsednikom, vlog je bilo 125 v raznih važnih zadevah. Prirejena je bila božičnica, obdarovanih 12 članov in članic po 100 Din in eden z obleko. Iz fonda O. O. pa je dobilo podporo 7 članov po 100 Din, ena pa 90 Din. Državno božično podporo so prejeli 3 člani po 150 Din. Blagajniško stanje izkazuje kljub temu še nekaj za nujne potrebe.

Tov. Lukanc izjavi za nadzorni odbor, da je bilo vse v redu in naj se odbor razreši, kar se je storilo. Izvoljeni so bili tov. Kosmač, Resman, vdova Krišeli, Tičar in Ušlakar, nam.: Cuderman, Markič, Kopljenik, nadz. odbor: tov. Lukanc, Markun, Jereb, nam. Jakše in vdova Pintar.

H koncu so dobili člani razna pojasnila.

Beltinci. Pri nas se je vršil občni zbor v nedeljo 22. marca t. l. ob 11. uri in sicer v Odrancih v gostilni Reška. Otvoril ga je tov. Antolin Jožef, pozval članstvo, da se drži reda, potem pa poravnava vsak svoje dolžnosti.

Tajnik je poročal, da je bilo odpisanih 118 pisem in 150 dopisnic, prav mnogo pa posredovanj v različnih zadevah. Odbor je imel 5 sej, blaga na pa izkazuje malenkost ker je na članarini precej dolga. Zato pozove članstvo, da poravnava.

Tov. Copot predlaga absolutorij ker je bilo vse delo v redu. Sprejeto.

Nov odbor je sledeči, in sicer tov.

Jerebič, Antolin, Šebjanič, Jerič, Kociper, nam. Copot, Antolin Štefan in Kociper Andrej. Nadzorni odbor Šušter, Antolin Nikolaj, Finfonja, nam. Matko in vdovi Zver ter Horvat.

Pri slučajnostih se je poudarjalo, kako važno je za članstvo naše glasilo.

Ljudska samopomoč pridobiva stalno člane, ki se zavarujejo za slučaj smrti. Vsak mesec čitamo, koliko umrlih je na ta način pripravilo svojem znatne podpore. Nihče se ne pritožuje, da bi ga oni mali prispevki kaj obteževali. Otvorjeni so zopet popolnoma novi razredi, oziroma skupine, kar znači, da zavarovanci naraščajo. Ako hočete še vi pristopiti, se obrnite na Stanko Tomca, tajnika Oblastnega odbora udruženja vojnih invalidov v Ljubljani, Šentpeterska vojašnica.

Krajevni odbori, ki še niste imeli občnih zborov, skličite jih še ta mesec. Obenem opozarjamo, da je treba predložiti onim, ki jih še niso, svoje poročane, vsakega pol leta pa tudi obračune. Tudi za list Vojni invalid je treba nakazati, da bodo imeli o priliki oblastnega občnega zbora, ko bo prišlo vzdrževanje Vojnega invalida v debato, vse v redu izkazano.

Krajevni odbor Udruženja vojnih invalidov v Mariboru je prejel potom predstojništva mestne policije v Mariboru dopis z dne 1. februarja 1931 na udanostno brzojavko Niegovemu Veličanstvu kralju Aleksandru:

»Po naredbi gospoda ministra za notranje posle od 31. januarja 1931, br. 158, prijetna mi je dolžnost izreči Vam zahvalo za izraze udanosti in vernosti predložene brzojavno Niegovemu Veličanstvu kralju o priliki letnega občnega zbora z dne 25. januarja 1931.«

Šmarje pri Jelšah. Občni zbor je bil 8. marca t. l. v prostorih g. Detička v Šmarju. Kljub temu, da je zapadel precejšnji sneg, je bil dobro obiskan. Okoli 10. ure je predsednik tov. Čanžek otvoril zborovanje, na kar je bil izvoljen za vodstvo istega delegat tov. Mirtič. Predsednik tov. Čanžek je podal svoje poročilo, potem pa tajnik tov. Petruša. Odbor je imel 3 seje in en širši sestanek, dopisov je bilo 127, število članstva znaša 119, med letom ni nihče umrl. Blagajna izkazuje preostanek 942 Din 15 p. Po izjavi tov. Peperka v imenu nadzornega odbora, je bil podeljen absolutorij. — V odbor je izvoljen tov. Čanžek, Petruša, Pevec, Kojterer, Anderluh, nam. Klevže, Pisanec, Jazbec. Nadzorni odbor: tov. Peperko, Plavčak, Grmek; namest.: Vrbovšek in Kobilšek. Na to je pojasnjeval tov. Mirtič tekoče zadeve, v kakem stanju je naše Udruženje in kaj je podvzetega k zbolšanju vprašanja. Člani so predlagali intervencijo radi hitrejšega in boljšega poslovanja inv. sodišča in so sprejeli tozadevno od odbora predloženo vlogo. — Delegat jim je na to različno pojasnjeval o osebnih zadevah.

Žiri. Pri tukajšnji organizaciji se je vršil redni občni zbor dne 15. marca t. l. z običajnim dnevnim redom. Ob 11. uri je pozdravil predsednik zborovalce, ki jih je bilo dve tretjini vsega članstva. Občni zbor je vodil na to tovariš Drensek. Organizacija je imela 57 čla-

Vesele velikonočne praznike

vsem vojnim žrtvam želi

Oblastni odbor Udruženja
vojnih invalidov

Uredništvo in uprava
„Vojnega invalida“

nov, dopisov je bilo 64, blagajna pa izkazuje 407 Din 55 p premoženja. Izjava Nadzornega odbora je potrdila v redu delovanje, na kar je bil sprejet absolutorij. Nov odbor: tov. Fortuna, Tavčar, Oblak, Krašna, Mravljie, nam. Pletaršek, Gantar; nadzorni odbor: tov. Drensek, Mlinar, Kopač; namest.: Sedej in Jereb. — Pri slučajnostih so bila vprašanja glede vojaških invalidov in otrok, ki potrebujejo učenja

Iz Guštanja. Krajevni odbor je izvršil občni zbor dne 15. marca t. l. v Farni vasi pri Prevaljah. Tov. Gačnik je otvoril zborovanje s pozdravom navzočih in konstatiral, da je občni zbor napram prejšnjim letom še bolj veličastven. Na to je poročal predsednik o splošnem stanju organizacije, vprašanju invalidov, vdov in sirot in ustavitve pokojnin. Na opazke navzočih izjavi predsednik, da je lahko razumeti položaj spričo takih redukcij. Zato poziva, da se trdno oklenejo organizacije, ki se bori za zboljšanje. Na to prečita pismeno poročilo Oblastnega odbora, ki ga članstvo posluša z veliko pazljivostjo in zanimanjem. — Tajnik poroča, da je bilo 115 raznih došlih dopisov, odpisanih pa 284. Vršile so se 4 seje in en članski sestanek v Libeličah. Število članstva pada, umrli pa so 4 in sicer tov.: Blas, Pudgar, Lagonja in Štavedkar. — Plačevanje naročnine je precej zaostalo, zato se člani pozivljajo k plačilu, pa tudi naročnine za list, drugače bodo izključeni. — Blagajniško stanje je povoljno. V imenu nadzorstva je izjavil tov. Kučej, da je bilo vse v redu, zato je bil sprejet absolutorij. Pred volitvami je bilo sklenjeno, da se prenese sedež organizacije iz Guštanja v Prevalje, ker so tam vsi uradi. Zato tov. Gačnik odlaga tolikoletno predsedniško mesto. — Nov odbor so tov.: Čigovnik, Lebič, Čresovnik, Kroflič, Pridgar, Kvasnik; namest.: Lisnik in Zorman. Nadzorni odbor: tov. Gačnik, Čivnik, Globočnik; namest.: Kučej in Wasserfall. Krajevni zastopniki: tov. Reš za Črno, Hafner Marija za Mežico, Hudrap Gregor za Libeliče, Voh Adam za Dravograd, Gačnik Janko za Guštanj. Sledila so vprašanja in razne pritožbe. V glavnem je šlo za hitrejšo reševanje prevedb, železniških legitimacij in da se napravi revizija inv. zakona ter redukcij. Pritožbe so, da občinski tajniki postopajo nelojalno napram vojnim žrtvam, groze s kaznimi ako se ne ustreza njihovim zahtevam in dajejo napačne podatke. Zato naj se proti temu intervencija pri banski upravi.

Krajevni odbor Ptuj naznanja tem potom ponovno vsem članom in članicam, da se je pisarna, ki je bila dosedaj v Prešernovi ulici 10, preselila v Prešernovo ulico št. 26, nasproti drž. gimnazije v Ptuj. Uradovalo se bo tudi odslej vsako sredo, petek in nedeljo od 9. do 11. ure dopoldan. Dalje opozarja vse članstvo, da kadar bo prihajalo v pisarno v invalidskih ali drugih svojih zadevah, da prinese seboj vedno vse invalidske dokumente, t. i. sklepe, invalidska uverenja, odloke ali zadnji odrezek, da prejema še vedno invalidnino, pa tudi člansko knjižico naj prinese seboj. Kdor še ni poravnal članarine za nazaj ali za to leto in ni plačal naročnine za list »Vojni invalid«, naj prinese seboj tudi potrebni drobiž. Kdor ne bo izpolnjeval svojih obveznosti napram stanovski organizaciji, tudi ona ne bo zanj ničesar storila. — Toliko na znanje in ravnanje. — Odbor.

Razpis trafik. Krajevni odbor v Ljubljani naznanja, da sta razpisani trafiki in sicer v Zgornji Šiški št. 40 in v Razoru, občina Dobrova pri Ljubljani. Reflektanti, vojne žrtve, naj se javijo med uradnimi urami pri Krajevni organizaciji udruženja vojnih invalidov v Ljubljani, Šentpeterska vojašnica, soba št. 3, najkasneje do 8. aprila t. l.

Krajevni odbor v Ljubljani opozarja vse svoje člane in članice, da poravnajo brez odlašanja članarino in naročnino za list »Vojni invalid«, ker je še mnogo takih, da dolgujejo oboje za lansko leto. Kdor ne more priti osebno, naj sporoči po karti, da se mu pošlje položnica. V kratkem bo revizija članstva in bomo vse zamudnike črtali.

V Logatcu ima Krajevni odbor UVI svoj redni letošnji občni zbor dne 6. aprila t. l. ob 10. uri dopoldne v salonu gostilne pri Kuncu. Pozivljajo se vsi člani in članice, da gotovo pridejo.

Št. 3. Vojnega invalida so bile vrnjene upravi od sledečih:

Pogorevčnik Lenart, Slovenjgradec, Gmajna, Gostevič Luka, Guštanj, Selove, Levar Ivan, Vič, Glince 78, Širec Jakob, Maribor Koroška c. 43, Jurčič Fani, Moste, Korytkova 21, Tonih Ivan, Moste, Japelnova ulica 2, Kumar Ivan, Moste, Hudie 1, Rogar Neža, Kranjska gora 62, Kočevar Franc, Gradac 34, Renko Jože, Zagorje, Toplice 36, Martinkjak Frančiška, Šenčur 152, Prek Tomaž, Jesenice-Fužine 137, Vovk Antonija, St. Rupert, Draga, Škvarč Josip, Krška vas, Dol. Skopice, Pogačnik Ivan, Javornik, Koroška Bela 93, Kregar Angela, St. Vid, Vižmarje, Matija Jožef, Kotlje, Lebar Bara, Črenšovci 156, Popret Marija, Boh. Bela, Jereb Marija, Selca, Knap, Pfeifer Olga, Zagreb, Meduličeva 18, Farčnik Ivan, Sp. Hrušica, Štepanja vas 24, Vertič Mihael, Razvanje 91, Hoče, Zavolavšek Martin, Šmartno pri Dreti, Matuš Marija, Gor. Petrovci 75, Stuler Ivan, Sv. Barbara v Slovenskih goricah, Zimica 14, Malus Ivan Bizeljsko, Zg. Sušica.

To v vednost krajevnim odborom.

ZAHVALA.

Krajevni odbor v Zagorju se tem potom iskreno zahvaljuje raznim dobrotnikom in trafikantom za prostovoljne prikpevke, s katerimi so gmotno podprli naš krajevni odbor.

Posebej se zahvaljuje pekovskemu mojstru gosp. Alojzu Kitzu, ki je bil toliko požrtvovalen, da je obiskal vojnim žrtvam naklonjene dobrotnike v občini. Trojane in okolici. Od dohodkov teh akcij in izvršenih prireditvev je odbor razdelil za velikonočne praznike živila med 46 obdarovancev.

Želimo, da bi tudi v bodoče našli enako naklonjenost in več posnemalcev za plemeniti namen vojnih žrtv. — **Tomelj Mihael**, predsednik.

LISTEK.

Srebro v biologiji.

Če hoče živo pleme obstati v naravi, morajo njegovi zastopniki biti sposobni, prenašati brez velike škodečasne izpremembe kakršne nastajajo v njihovih okolici. Iz tega razloga morejo vse morske živali strpeti nekoliko onesanitvev morske vode, sladkovodne živali pa se morajo včasih zadovoljiti z vodo, ki ima premalo kisika in preveč ogljikovislega plina ali je še kakorkoli zamazana. Rastline in živali se čestokrat vdajo v to, da za silo vsrkajo tvarine, kakršnih praviloma nikdar ne srečujejo. Glede manj običajnih teles pa je stvar lahko še čisto drugačna; poznamo strupe, ki postanejo strašno učinkoviti, čim se prekorači skrajno neznatna davka, in leke, ki krepko delujejo že v silno majhnem vzemku. Zanimive zglede za to velikansko občutljivost nasproti nekim kemičnim činiteljem sta ondan obravnavala g. in gospa Bohn.

Georges Bohn stoji že 30 let na čelu francoskemu žvotoslovju. Kolikerm zamislekom je že utrl pot v znanost! Naj omenim eno izmed zadnjih njegovih idej.

Kovinska srebro čvrsto vpliva na živa

bitja: že dolgo je znano, da uničuje cepljivke (bakterije) in plesnobo. Zadnja leta se je močno udomačila raba žličastih raztopin proti okuženju. Zakonca Bohnova sta prva poudarila na drugih organizmih slična, še jačja dejstva.

Ličinke morskega ježka, postavljene v srebro žlico, poginejo v malo minutah. V posebnih okoliščinah postane srebro tako kvarno za izvestne morske črvičke n. pr. convoluta, da se v kratkem nabere cel krog mrlčkov ob srebrniku, ki si ga vrgel v vodo med nje.

Tupatam se na prvi pogled nič ne zgodi: pogubnost kovine se pokaže šele kasneje. Jajčeca morskega ježka, položena za nekaj sekund v stisk s srebrno ploščo, se jamejo razvijati, toda naglo se ugonobijo.

Skušajoč osvetliti mehanizem tega pojava, sta Bohnova ugotovila celo vrsto nepričakovanih dejstev. Od dveh enako razsežnih, a različno debelih srebrnih plošč, debelejša bolj učinkuje. Ako rabimo eno in isto ploščo večkrat zapored, s tem, da na primer kanemo na njeno plat vodno kapljico, ki vsebuje konvolute, se pri vsakem naslednjem poskusu ti črvički dalje upirajo: z rabo se učinkovitost srebra manjša. Zupite ploščo nekaj ur v temi na miru, pa bo zopet delotvorna; na soncu pa si še dosti prej opomore. Sploh deluje srebro na svetlobi mnogo jače ko v mraku.

Debelejše plošče več zaležejo: to dokazuje,

da je pri pojavu prizadeta vsa srebrna gmota in da pojav ne izvira iz dotika med srebrom in vodo. Spričo tega se je treba vprašati, ali ne deluje kakor si bodi to, kar je pod ploščo. Če se pa debelo srebrno ploščo položi na ploščico od iste kovine, izrabljena po dolgotrajnem poslovanju, se kaj urno popravi; na stekleni šipi pa se obnovi jako počasi; položena na kositrni list pa sploh ne okrevi, marveč izgubi še poslednje sledove uničevalnosti. Kositer je protiven srebru in prej omenjeni srebrenik je docela nedolžen, ako ga deneš na dno cinaste posode.

Bohn navaja še mnogo drugih činjenic, na priliko to, da se v neznatni količini vode živalce toliko laglje v bran stavijo pogubnim učinkom, kolikor številnejše so.

Pa razlaga? Prva, preprosta misel, da gre za otrovni vpliv srebra, raztopljenega v soli v vodi, torej za kemično delovanje, se ne da spraviti v sklad s poprej razloženimi stvarmi. Potemtakem ima posla s fizičnim delovanjem. In eva nas v področju domneve: bržkone gre za električno, oziroma za elektronsko delovanje, izžarevajoče srebro je izgubilo elektrone, te pa zopet pridobiva od organizmov, ki se mu zadosti približajo.

Sedaj je še težko izreči sodbo glede te domene, vendar si lahko mislimo, da si bodo na prvem presenečenju že dejstva sama našla pravo mesto v okviru biologije.

Račun zgube in dobička Oblastnega odbora Udruženja vojnih invalidov za poslovno leto 1930.

Izdatki.	Din	Dohodki.	Din
Plače osebja	49.500.—	Članarina	3.736.30
Pisarniški stroški	7.676.90	Obresti	15.376.21
Kurjava in razsvetljava	2.091.02	Koncesije	160.347.12
Potni stroški	17.271.50	Darila	100.—
Subvencija listu „Vojni invalid“	8.468.—	Narodni invalid. fond	40.555.—
Podpore	64.740.—		
Zavarovalni prispevki	778.40		
Zguba pri vredn. papir-jih in inv. zakonih	4.838.88		
Odpisi	30.789.—		
Razni izdatki	11.281.08		
Saldo	22.679.85		
	220.114.63		220.114.63

NADZORNI ODBOR:

Predsednik: Jevak Matej, I. r.

Člani: Novak Jernej, I. r., Maček Fran, I. r., Zore Josip, I. r., Kramar Ivan, I. r.

UPRAVNI ODBOR:

Tajnik: Tomc Stanko, I. r. Predsednik: Štefe Matko, I. r.

Blagajnik in knjigovodja: Osana Miroslav, I. r.

Člani: Mirtič Josip, I. r., Benedik Miroslav, I. r., Metlika Ivo, I. r., Vuk Ivo, I. r., Juvan Fricko, I. r.

Bilanca Oblastnega odbora Udruženja vojnih invalidov za poslovno leto 1930.

Aktiva.	Din	Pasiva.	Din
Blagajna	2.803.46	Podpora min. soc. po-litike in nar. zdravja	25.070.—
Vloge:		Depozit	689.40
Kranjska hranilnica	3.145.—	Upniki	4.189.05
Mestna hranilnica	156.460.—	Glavnica	379.982.82
Poštna hranilnica	28.024.61	Saldo	22.679.85
Ljublj. kred. banka	56.000.—		
Efekti	31.—		
Posojila	9.464.32		
Blago	5.525.92		
Markice	790.80		
Krajevni odbori	16.391.99		
Dolžniki	145.338.02		
Inventar	8.636.—		
	432.611.12		432.611.12

NADZORNI ODBOR:

Predsednik: Jevak Matej, I. r.

Člani: Novak Jernej, I. r., Maček Fran, I. r., Zore Josip, I. r., Kramar Ivan, I. r.

UPRAVNI ODBOR:

Tajnik: Tomc Stanko, I. r. Predsednik: Štefe Matko, I. r.

Blagajnik in knjigovodja: Osana Miroslav, I. r.

Člani: Metlika Ivo, I. r., Vuk Ivo, I. r., Benedik Miroslav, I. r., Mirtič Josip, I. r., Juvan Fricko I. r.

Proračun Oblastnega odbora Udruženja vojnih invalidov za poslovno leto 1930.

Dohodki.	Din	Din	Izdatki.	Din	Din
Članarina	6.000.—	Plače:			
Obresti	12.000.—	1. Tajnik	18.000.—		
Koncesije	82.000.—	2. Blagajnik	12.000.—		
		3. Pisar. moč.	12.000.—		
		4. Sluga	6.000.—	48.000.—	
		Pisarniški stroški		7.500.—	
		Kurjava in razsvetljava		2.300.—	
		Potnine		7.000.—	
		Polniška blagajna		1.000.—	
		Podpore		31.000.—	
		Razni izdatki		3.200.—	
	100.000.—				100.000.—

NADZORNI ODBOR:

Predsednik: Jevak Matej, I. r.

Člani: Novak Jernej, I. r., Maček Fran, I. r., Zore Josip, I. r., Kramar Ivan, I. r.

UPRAVNI ODBOR:

Tajnik: Tomc Stanko, I. r. Predsednik: Štefe Matko, I. r.

Blagajnik in knjigovodja: Osana Miroslav, I. r.

Člani: Metlika Ivo, I. r., Vuk Ivo, I. r., Benedik Miroslav, I. r., Mirtič Josip, I. r., Juvan Fricko, I. r.

Zdravstvo.

Naša hrana vzrok raka.

Bel kruh in očiščena sol sta škodljiva.

V prejšnjih časih so naši predniki jedli večinoma črn kruh, bodisi ržen, ajdov, koruzen ali ovsen. Kadar so za praznike jedli pšeničen kruh, je bil ta bistveno drugačen od današnje-ga belega kruha, ker so stari mlinci mleli mo-ko bolj na debelo in je bila pšenična moka za-

radi tega bolj črna, pa tudi bolj zdrava in re-dilna kakor moka, kakršno meljejo danes mo-derni mlinci. Znano je, da ima bel kruh mnogo manj redilnih snovi kakor pa črn ali črno zmlat.

Sedaj se je oglašil v francoskih časopisih francoski učenjak Delbet, ki skuša dokazati na podlagi dolgoletnega študija in dolgoletnih iz-kušanj, da beli kruh in pa sol zelo pospešujeta širjenje raka. V družini Delbetovi je umrlo že

več članov družine za rakom. Tudi pri Del-betu samem so se na ušesih pojavile sumljive ranice, na katerih je učenjak ugotovil, da je to začetek raka. Začel se je radikalno zdraviti in posrečilo se mu je, da so ranice zginile. Kmalu pa so se zopet pojavile, ampak drugič tudi operacija ni pomagala. Delbet je storil vse, da bi preprečil širjenje raka na sebi. Ugotovil je končno, da je njegova prehrana vzrok te strašne bolezni. Vedel je že, da bel kruh ni dober za človeka, ki ima raka, zato je prene-hal jesti bel kruh. Tedaj se je takoj pokazalo, da se bolezen nekoliko boljša. Toda izboljšala se ni popolnoma. Študiral je dalje raka na sebi in na drugih bolnikih. Našel je nov vzrok.

Ugotovil je, da tudi bela, sčičena kuhinj-ska sol, katero danes povsod uporabljamo pri svojem živčju, v veliki meri širi raka. Sol, ka-kršno rabimo, je na kemičen način sčičena. Pri tem čiščenju izgubi sol mnogo važnih in ko-ristnih ter zelo redilnih sestavnih delov. Sči-ščena sol ima pač mnogo kalija, nima pa več magnezija, ki je sicer v naravni soli važen se-stavni del. Znanost pa ve, da kalij pospešuje širjenje raka, med tem ko ga magnezij prepre-čuje. Nesčičena sol tedaj ni škodljiva, pač pa je škodljiva rafinirana sol. Ko je Delbet to ugotovil, je začel uživati samo sol, v kateri je bilo dovolj magnezija. In v kratkem času je popolnoma in končno ozdravel od raka na ušesih. Uspeh je bil presenetljiv toliko bolj, ker je rak izginil brez operacije.

Opazovanja je razširil Delbet tudi na druge bolnike in uspeh je bil pri vseh isti. Povsod se je pokazalo, kako neverjetno zdravilno moč ima magnezij pri tej bolezni. Celotno v težkih in že zapletenih slučajih, kjer se je bil rak že zelo razširil in se je zdelo, da je že neozdravljiv, celo v takih slučajih se je stanje bolnikov iz-boljšalo in so bolečine prenehale, ko je bolnik nehal jesti bel kruh in pričel jesti hrano, so-ljeno z nečičeno soljo. Taki bolniki sicer niso ozdraveli, toda počutili so se mnogo bolje in trpljenje je bilo manjše.

Delbet navaja tudi statistiko, ki je v zvezi z njegovo novo teorijo. Ponekod v Italiji ljudje uživajo samo tako sol, v kateri ni magnezija. V teh krajih 79 od tisoč oseb umira od raka. V Alzaciji in Loreni, kjer uživajo kuhinjsko sol, katera ima še dovolj magnezije v sebi, že-lodnega raka sploh ne poznajo, na drugih de-lih teles pa je rak v teh krajih redek slučaj. Vsega skupaj v Alzaciji in Loreni umrje na leto za najrazličnejšimi vrstami raka le 14 ljudi od tisoč, kar pomeni ogromno razliko v primeri z Italijo.

Delbet priznava, da njegova teorija o zdra-vilnosti magnezije v zvezi z rakom še ni po-polna in ni čisto izdelana. Toda veda ima — po njegovem — v magneziji učinkovito sred-stvo v boju proti raku, ki po najnovejši stati-stiki ljudi bolj mori kakor doslej najstrašnejša vseh bolezni — jetika. Sedaj se znanstveniki povsod zelo bavijo s temi praktičnimi poskusi, ki baje potrjujejo Delbetove trditve.

Raznoterosti.

Mrtvo morje se oživlja.

Mrtvo morje, v čigar vodah ne živi nobeno živo bitje, na čigar obrežju ne zeleni nobena rastlina, Mrtvo morje, čigar mrtvi valovi so vi-delj dobri del prazgodovine krščanstva, praz-nuje vstajenje k življenju. Tisočletja je bilo nje-govo obrežje pusto, ni ga oživljalo drugega ka-kor bučanje viharjev in šumenje njegovih last-nih valov. Danes pa mrgoli na istem obrežju ljudi, ki so se natepli od vseh strani sveta. Dvi-gnili bodo prastaro bogastvo Mrtvega morja, pridobivali bodo iz njegove vode razne soli. Od vseh vetrov so zbrani ti ljudje in najrazličnejše poklice dobiš med njimi, tudi bivše duševne delavce. Med drugimi ti pade takoj v oči neki bivši muzikalni ravnatelj iz Leningrada, ki ju-naško suče vzvode pri sesalki. Vsi so veseli, morda radi domačih pesmi, ki odmevajo ves dan po obrežju. Izmed 400 delavcev je namreč 240 judov, in ti se čutijo poslance novega sve-ta, ki bo napravil prastaro bogastvo Mrtvega morja človeštvu koristno. Ideja, ki jih je pri-pravila do tega in jih sedaj vodi, je enostavna, kakor je sploh enostavno vse, kar je genialno.

Je prišel nekega dne mrti, krepke postave, svetlih oči, iz katerih je zrla inteligenca, pod-pirana od močne volje. Mož je bil 38 letni ru-ski inženjer Novomeski, ki je dognal skrivnost, kako je nastalo Mrtvo morje. Slano Mrtvo morje je nastalo radi izhlapevanja vode. Vroči solnčni žarki so izsesavali Jordanovo vodo, ostajale so rudnine, katerih se je tekom tisoč-letij nabralo v silni množini. In tako se je zgo-dilo, da je v Mrtvem morju desetkrat več rud-nin kakor v Sredozemskem. Novomeski črpa sedaj to težko vodo, in sicer potom lesenih cevi — kovinaste bi seveda takoj oksidirale. Črpa jo v lagune in bazene. Nato rabi še sonce in tega je v Palestini več ko dovolj. Vrši se eno-staven proces: voda izhlapi, soli ostanejo na dnu. Tu pridobivajo v nekem bazenu kuhinjsko sol, tam v drugem zopet magnezij, drugod zo-pet jim ostane na dnu kamalit, ki vsebuje 80% kalija, ki ga Palestina tako potrebuje za svoje oranže. Tu se vse preizkusi in skrbno pripravi. Tehniki in kemiki rišejo in poskušajo v ličnih laboratorijih. Povečanje naprave bo popolnoma enostavno: izkopali bodo večje bazene. Potem bo obala Mrtvega morja najbolj živa izmed vseh obal na svetu in bo obenem tudi najbolj plodonosna za človeštvo. Zaenkrat mislijo pri-

dobivati samo kalij. Najbrže pa bodo pri-dobivali tudi druge snovi, zakaj v lugu, kar ga jim je do sedaj preostalo, se nahaja več broma, kakor so ga do sedaj pridobili na vsem svetu.

Resnica je: Mrtvo morje se oživlja. Lične hišice, iz jekla in stekla, stoje na obali. V pro-storni jedlinici se vrte tri kuharice in priprav-ljajo jedi pridnim delavcem. Vse šumi, parni stroj hrumi, črpalka škriplje in požira težko vodo. Življenje male industrijske kolonije je zbudilo pokrajino iz večnega spanja.

Ko se je mudil Novomeski v Londonu radi koncesije, so mislili vladni gospodje, da ne bo mogel noben človek živeti tam doli kaj več ča-sa. In so čez nekaj časa odposlali tja doli komi-sijo, da bi zaslišala delavce, ki naj bi povedali svoje želje in težave. Pa se dolgo ni oglašil nih-če, naposled pa je le stopil iz vrste možakar, ki se je pritožil, da dobiva vsako jutro za zajutrek — med... Dragoceni palestinski oranžni med.

Po peti uri zatuli sirena. Konec dela za ta dan. 400 krepkih teles se okopje v sladki mrzli vodi, ki je napeljana iz daljave dveh kilo-metrov.

Mrtvo morje se oživlja, njegovi mrtvi va-lovi ustvarjajo novo življenje...

Smešnice.

Solarska.

Učitelj: »Kaj nas uči usoda Ludovika XVI.?»

Učenec: »Da ne smemo glave nikoli izgu-biti.«

Čuden bolnik.

V svoji ordinacijski sobi sedi pri pisalni mizi zdravnik doktor Trček. Nervozno brska po papirjih sem ter tja in puši cigareto.

Nekdo potrka na vrata.

»Naprej!« pravi doktor Trček, a se ne ozre.

V sobo stopi preprost mož z višnjevim predpasnikom.

»Slecite se!« pravi doktor Trček in gle-da skozi okno.

»Gospod dohtar,« jeclja preprosti mož.

»Slecite se!« ponovi doktor Trček še bolj odločno in gleda skozi okno.

»Slišijo, gospod dohtar...»

»Slecite se, pravim,« nadaljuje doktor Tr-ček; »kaj pa pravzaprav hočete?«

»Premog sem pripeljal.«

Pogum.

Na cesti sta se srečala dva znanca, izmed katerih je eden bežal, kar so ga noge nesle.

A.: »Zakaj pa vendar tako bežiš?«

B.: »Tukaj v gozdu nekdo kliče na po-moč, gotovo so ga razbojniki napadli.«

A.: »Zakaj pa potem bežiš v nasprotno smer?«

B.: »Baš zato.«

Kdo je boljši slikar.

V kavarni sede trije slikarji in se prepri-rajo, kdo zna slikati bolj po naravi.

Prvi pravi: »Jaz sem naslikal severno po-krajino tako naravno, da pade toplomer pod ničlo, če ga sliki približam.«

Drugi pravi: »To ni nič. Jaz sem naslikal na leseno desko marmor tako naravno, da se deska takoj potopi, če jo denem v vodo.«

Tretji pa pravi: »Tudi to ni nič. Jaz pa sem nekega moža portretiral tako naravno, da ga moram vsak teden dvakrat obriti.«

Navihanec.

Jurček vpraša učitelja: »Ali je človek lah-ko kaznovan tudi za stvar, ki je ni naredil?«

»Nikakor,« pravi učitelj.

»Potem je pa dobro,« se odreže Jurček, »jaz namreč nisem naredil domače naloge.«

Vedoželjni judek.

Profesor: »Glavne kemične prvine se ime-nujejo: Ogljenec, ki ga označujemo s C, ki-slec, ki ga zaznamujemo z O, vodenec, ki mu je znak H, in dušec, ki ga označujemo z N. Da si laže vzpomnite te štiri črke, si morate misliti priimek Cohn.«

Judovski učenec Moric: »In iz kakšnih kemičnih prvin je sestavljeno ime Silberstein?«

Poklic.

V ljudski šoli izprašuje učitelj učence po poklicu njihovih staršev.

Učitelj: »Kaj je tvoj oče, Tonček?«

Tonček: »Je umrl.«

Učitelj: »To je žalostno. Toda, kaj je bil, ko še ni bil mrtve?«

Tonček: »Je bil živ.«

Šaljivo vprašanje.

Kakšna razlika je med oblakom in lasu-ljo? — Prav nobene ni, kajti oba pokrivata luno.

Prijazno.

Hotelski natakar (gostu): »Če česa želite, zvonite! Če zvonite enkrat, pride sobarica; če zvonite dvakrat, pridem jaz, če pa zvo-nite trikrat, pride hlapec in Vas vrže ven.«

Izdaja Udruženje vojnih invalidov. Odgovor-ni urednik: Stanko Tomc. Tiska tiskarna »Slovenija« v Ljubljani. — Predstavnik za tiskarno: Albert Kolman.